

V Bruselu dne 26.10.2018
COM(2018) 716 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

EU a Pařížská dohoda o změně klimatu: vyhodnocení pokroku na COP v Katovicích

(podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013 ze dne 21. května 2013 o mechanismu monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů a podávání dalších informací na úrovni členských států a Unie vztahujících se ke změně klimatu a o zrušení rozhodnutí č. 280/2004/ES)

{SWD(2018) 453 final}

Zpráva o pokroku při provádění opatření v oblasti klimatu

Obsah

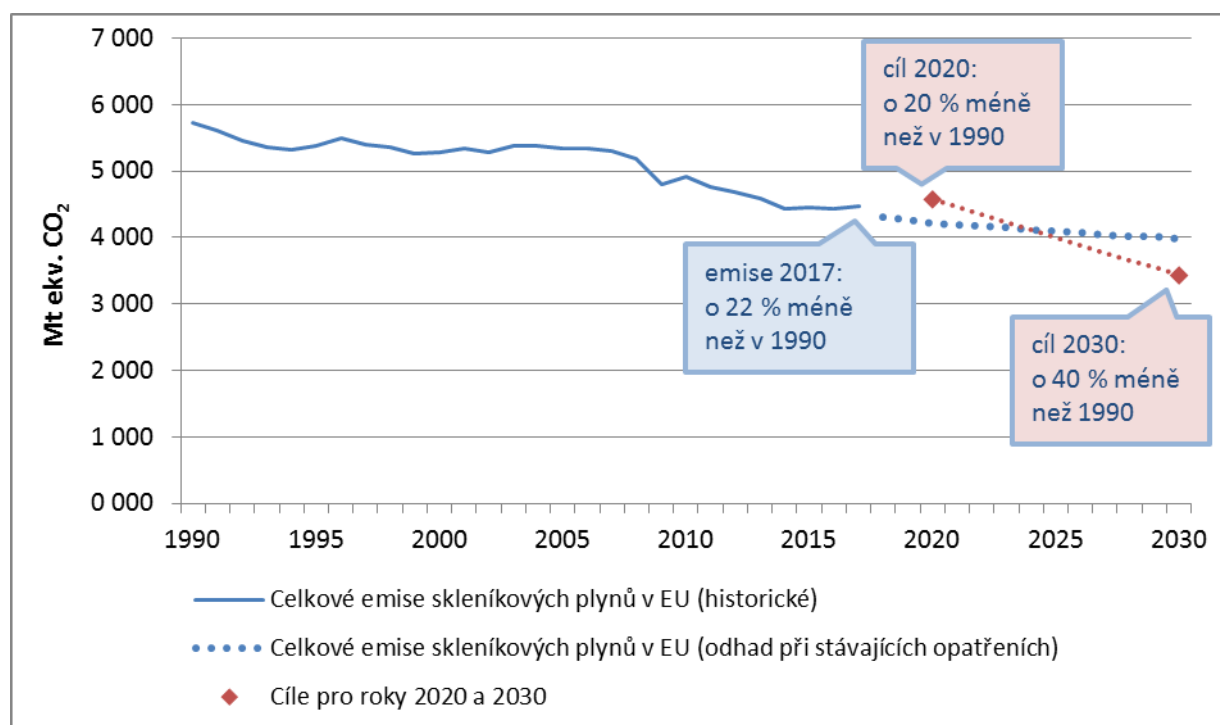
1	Plnění mezinárodních závazků EU.....	1
2	Emise zahrnuté do systému EU pro obchodování s emisemi	2
2.1	Emise zahrnuté do systému EU pro obchodování s emisemi v roce 2017	2
2.2	Revize regulačního rámce systému EU pro obchodování s emisemi	3
3	Emise spadající do „sdíleného úsilí“	5
3.1	Vývoj emisí na úrovni EU.....	5
3.2	Plnění povinností plynoucích z rozhodnutí o sdílení úsilí členskými státy	7
3.3	Vývoj do roku 2020 a do roku 2030.....	9
4	Využívání půdy, změny ve využívání půdy a lesnictví.....	11
5	Zdokonalování legislativy EU.....	13
5.1	Silniční doprava.....	13
5.2	Energetická účinnost a energie z obnovitelných zdrojů	14
5.3	Správa energetické unie.....	14
5.4	Nařízení o fluorovaných plynech	15
5.5	Oběhové hospodářství	15
6	Financování opatření v oblasti klimatu	16
6.1	Příjmy z dražeb povolenek v rámci systému EU pro obchodování s povolenkami	16
6.2	Program LIFE.....	16
6.3	Program NER300	17
6.4	Začleňování politik v oblasti klimatu do rozpočtu EU.....	18
7	Přizpůsobení se změně klimatu	19
8	Mezinárodní spolupráce v oblasti klimatu.....	20
8.1	Globální opatření	20
8.2	Letectví.....	21
8.3	Námořní politika.....	22
8.4	Propojení systému obchodování s emisemi se Švýcarskem	23
8.5	Mezinárodní trhy s uhlíkem.....	23
8.6	Dobrovolná opatření – Marrákešské partnerství pro globální opatření v oblasti klimatu	23
8.7	Podpora rozvojových zemí	24

1 Plnění mezinárodních závazků EU

Evropská unie přijala v roce 2018 právní předpisy, které jí umožní splnit závazek spočívající v minimálně 40% snížení emisí skleníkových plynů mezi roky 1990 a 2030. Zvýšila také své cíle v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti. Při plném provedení společně podle odhadů povedou ke snížení emisí EU o přibližně 45 % do roku 2030.

Odhaduje se, že při provádění současných politik by emise v roce 2030 byly o 30 % nižší než emise v roce 1990 (na základě odhadů členských států, většinou z března 2017). Aby členské státy dosáhly většího snížení emisí, budou muset pro splnění svých povinností plynoucích z nových právních předpisů přepracovat své politiky a opatření v této oblasti.

EU dosahuje dobrých výsledků při plnění svého cíle stanoveného jako 20% snížení emisí skleníkových plynů v roce 2020 oproti roku 1990. V roce 2017 byly emise skleníkových plynů podle předběžných údajů nižší o 22 % (včetně emisí z mezinárodní letecké dopravy, avšak bez emisí a pohlcování z využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví). Vzhledem k tomu, že projekce členských států naznačují další snižování emisí, očekává se, že EU svůj cíl pro rok 2020 splní.

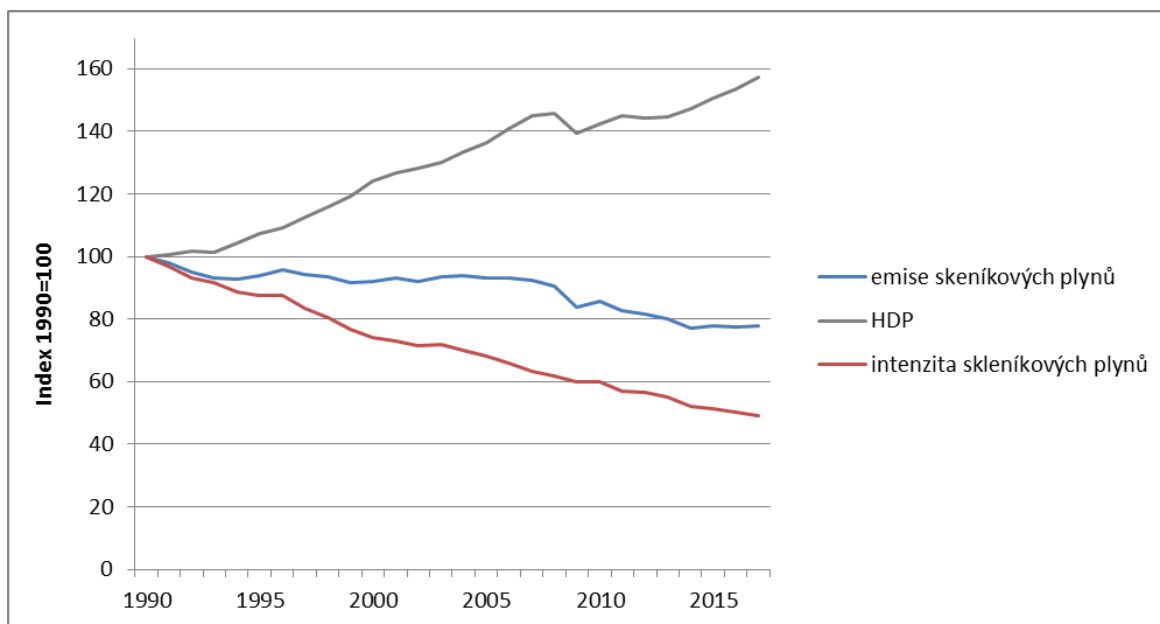

Obrázek 1: Celkové emise skleníkových plynů v EU (historické emise 1990–2017, předpokládané emise 2018–2030) (Mt ekv. CO₂) a cíle snížení emisí skleníkových plynů¹.

Podle předběžných údajů byly emise v roce 2017 o 0,6 % vyšší než v roce 2016. Zdrojem zvýšení byla především odvětví dopravy a průmysl. Oddělování hospodářské činnosti od emisí skleníkových plynů však pokračovalo, protože růst emisí byl výrazně nižší než růst hospodářství. Intenzita emisí skleníkových plynů v hospodářství vymezená jako poměr mezi

¹ Členské státy předložily projekce většinou v březnu 2017 a použily v nich údaje z roku 2015 jako nejnovější dostupné údaje.

emisemi a HDP klesla na rekordně nízkou úroveň 315 g ekvivalentu CO₂- / EUR, což představuje polovinu úrovně z roku 1990. Od roku 1990 do roku 2017 vzrostl kombinovaný HDP EU o 58 %, zatímco celkové emise skleníkových plynů se snížily o 22 %.

Obrázek 22: Emise skleníkových plynů EU, reálný HDP a intenzita emisí skleníkových plynů (1990 = 100)²

2 Emise zahrnuté do systému EU pro obchodování s emisemi

Systém EU pro obchodování s emisemi (EU ETS) zahrnuje přibližně 11 000 elektráren a výrobních závodů a leteckou dopravu ve státech zapojených do systému a mezi těmito státy.

2.1 Emise zahrnuté do systému EU pro obchodování s emisemi v roce 2017

Odhaduje se, že emise ze zařízení zahrnutých do systému EU pro obchodování s emisemi v roce 2017 mírně vzrostly (o 0,18 %) oproti roku 2016³. Toto zvýšení je odklonem od tendence snižování emisí, která se projevovala od začátku fáze 3 v roce 2013, a lze ho vysvětlit 2,4% růstem reálného HDP, který je vyšší než v kterémkoli jiném roce od začátku současného období obchodování.

Zdrojem zvýšení byl především průmysl, zatímco emise odvětví energetiky mírně klesly. Ověřené emise z letecké dopravy nadále rostly, v roce 2017 dosáhly 64,2 Mt CO₂, což představuje 4,5% nárůst oproti roku 2016.

Výměny mezinárodních kreditů za povolenky EU klesly na velice nízkou úroveň. Během fází 2 (2008–2012) a 3 (od roku 2013) jich bylo pro kompenzaci emisí EU v systému ETS využito

² Údaje o HDP: Ameco / ECFIN / World Bank. Mezera v odhadech zaplněná Evropskou agenturou pro životní prostředí (EEA).

³ Na základě informací zaznamenaných v registru Unie.

nebo vyměněno celkem 1,49 miliardy. Ve fázi 3 jich bylo do června 2018 využito přibližně 436 milionů (přibližně 11,5 milionu pouze v roce 2017). Od roku 2021 již nebude možné využívat mezinárodní kredity k plnění povinností plynoucích ze systému EU ETS.

2.2 Revize regulačního rámce systému EU pro obchodování s emisemi

Evropský parlament a Rada dosáhly 9. listopadu 2017 předběžné dohody o revizi systému EU pro obchodování s emisemi, především pro období po roce 2020. Revidovaná směrnice o systému pro obchodování s emisemi byla zveřejněna dne 14. března 2018⁴. Mimo jiné dále snižuje emisní strop zvýšením lineárního redukčního koeficientu na 2,2 % ročně od roku 2021. Znamená to, že od roku 2021 do roku 2030 se emise sníží o 48 Mt ekv. CO₂ ročně oproti 38 Mt v současné fázi obchodování, čímž se systém EU pro obchodování s emisemi udrží na cestě ke splnění cíle 43% snížení do roku 2030. Jak je uvedeno na obrázku 3, vlastní projekce členských států, povětšinou z roku 2017, ukazují menší snížení emisí, než jaké vyžaduje ETS.

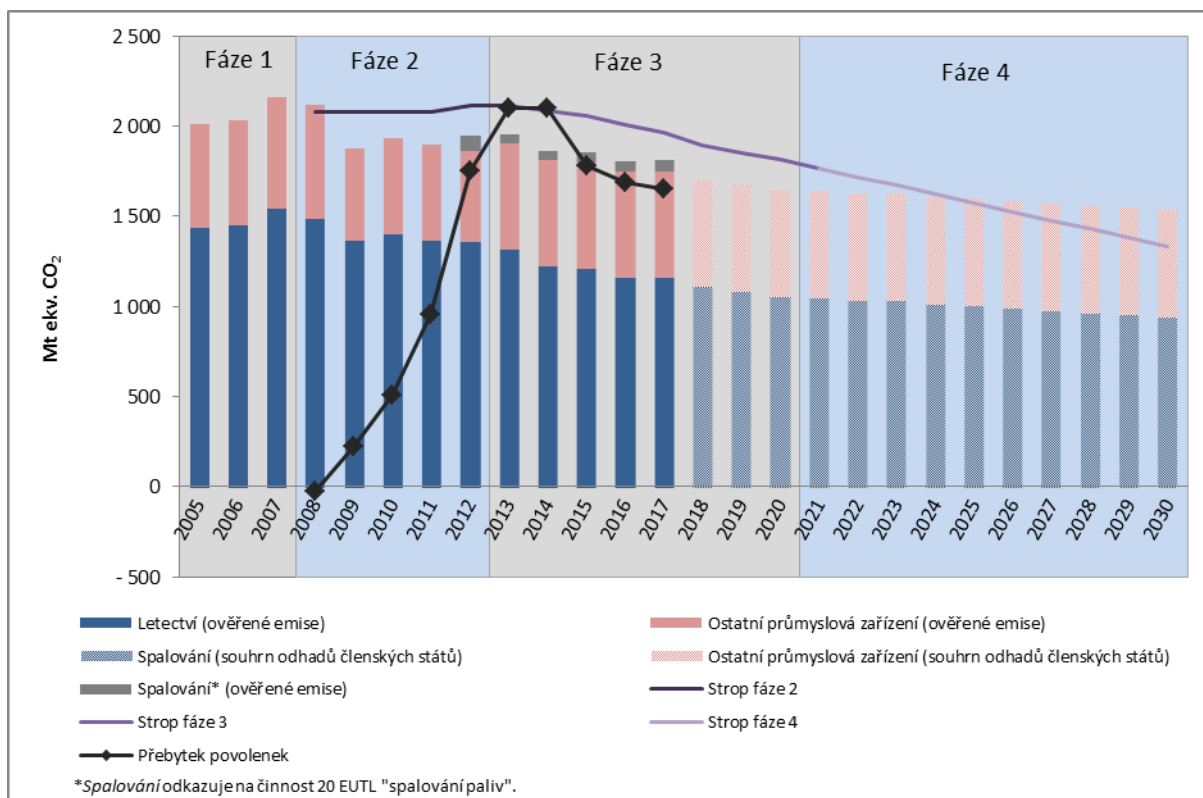
Revidovaná směrnice upravuje přebytek povolenek, který se vytvořil od roku 2009 především v důsledku hospodářské krize a využívání mezinárodních kreditů ke kompenzování emisí v EU. V posledních třech letech se tento přebytek trvale snižoval, postupně téměř o půl miliardy povolenek (viz obrázek 3). Částečně k tomu došlo díky odložení dražeb povolenek⁵. Přebytek přesto zůstává významný: v současné době přebytek činí více než 1,6 miliardy povolenek⁶.

⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/410 ze dne 14. března 2018, kterou se mění směrnice 2003/87/ES za účelem posílení nákladově efektivních způsobů snižování emisí a investic do nízkouhlíkových technologií a rozhodnutí (EU) 2015/1814 (Úř. věst. L 76, 19.3.2018, s. 3).

⁵ Odložením dražeb povolenek se rozumí krátkodobé opatření spočívající v přesunutí dražeb 900 milionů povolenek z období 2014–2016 na období 2019–2020.

⁶ Komise zveřejnila nejnovější informace o přebytku v květnu 2018:

https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2018_2801_en.pdf

Obrázek 3: Ověřené emise zahrnuté do ETS v období 2005–2017, odhadované emise zahrnuté do ETS v období 2018–2030, strop ETS ve fázích 2, 3 a 4 a akumulovaný přebytek povolenek ETS v období 2008–2017 (Mt ekvivalentu CO₂). Graf ukazuje ověřené emise ETS s odvětvovým a zeměpisným rozsahem ETS v příslušném roce, a proto ho před rokem 2013 nelze číst jako časovou řadu. Letectví je zahrnuto do stropu na období 2012–2017⁷.

Směrnice rovněž řeší problém přebytku povolenek posílením rezervy tržní stability (MSR), která začne fungovat dne 1. ledna 2019. Rezerva sníží přebytek tím, že omezí dražené objemy, pokud počet povolenek určených k dražbě přesáhne 833 milionů, jako je tomu v současnosti. Směrnice zavádí do fungování rezervy dvě hlavní změny:

- procentuální podíl přebytku, který bude muset být umístěn do rezervy od roku 2019 do roku 2023, se zdvojnásobí z původně dohodnutých 12 % na 24 %, přebytek se tedy bude snižovat rychleji, a dále
- od roku 2023 již nebudou platit povolenky držené v rezervě nad rámec draženého objemu z minulého roku.

V praxi to znamená, že až do roku 2023 Komise každý rok vypočítá, kolik povolenek je v oběhu (přebytek) a sníží objem nabízený k dražbě o 24 % takového čísla⁸. Jakmile přebytek klesne pod 400 milionů povolenek, rezerva začne uvolňovat povolenky zpět na trh.

⁷ Rozdělení na spalovací a jiná průmyslová zařízení představuje odhad. Zdroje: Ověřené emise v rámci ETS 2005–2017 (prohlížeč údajů ETS / EUTL). Odhadované emise v období 2018–2030: souhrn odhadů členských států při stávajících opatřeních (EEA).

⁸ Podrobné vysvětlení ohledně skladby přebytku a metodiky jeho meziročního výpočtu je uvedeno v nejnovějším sdělení Komise o výpočtu přebytku za rok 2017 (sdělení z roku 2018): https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2018_2801_en.pdf

V důsledku toho nebude od ledna do srpna 2019 téměř 265 milionů povolenek (16 % z přebytku) vydraženo⁹, ale bude místo toho umístěno do rezervy. Bude tedy draženo přibližně o 40 % povolenek méně než ve stejném období roku 2018. Stručně tedy lze konstatovat, že rezerva tržní stability snižuje přebytek snížením nabídky povolenek na trhu.

3 Emise spadající do „sdíleného úsilí“

Emise z většiny odvětví, která nejsou zahrnuta do systému EU pro obchodování s emisemi, například emise z dopravy, stavebnictví, zemědělství (nikoli emise CO₂) a odpadů, jsou upraveny právními předpisy EU o „sdíleném úsilí“. Rozhodnutí o „sdílení úsilí“¹⁰ stanoví vnitrostátní emisní cíle pro rok 2020 vyjádřené jako procentuální změny oproti úrovním z roku 2005. Členské státy musejí dodržovat roční emisní limity od roku 2013 do roku 2020.

V nařízení o sdílení úsilí¹¹, které bylo přijato v květnu 2018, je závazek vedoucích představitelů EU snížit emise v odvětvích, na něž se vztahuje sdílené úsilí, o 30 % do roku 2030, na základě spravedlnosti, nákladové účinnosti a integrity životního prostředí, převeden na závazné snížení emisí skleníkových plynů každého členského státu pro roky 2021 až 2030.

Nařízení o sdílení úsilí uznává, že schopnost členských států přijímat opatření je různá, a proto stanovuje diferencované vnitrostátní cíle, které odrážejí především HDP na obyvatele. Cíle pro rok 2030 se pohybují od 0 % do -40 % ve srovnání s úrovněmi roku 2005.

Nařízení o sdílení úsilí zachovává formy flexibility, které existují na základě stávajícího rozhodnutí o sdílení úsilí (např. započtení, vypůjčení, nákup a prodej emisních povolenek mezi členskými státy), s výjimkou mezinárodních kreditů, které nebudou po roce 2020 povoleny. Kromě toho budou způsobilé členské státy oprávněny využít pro splnění části svých cílů omezený počet povolenek ETS a všechny členské státy budou oprávněny využít ke stejnému účelu určitý objem pohlcování emisí odvětvími využívajícími půdu.

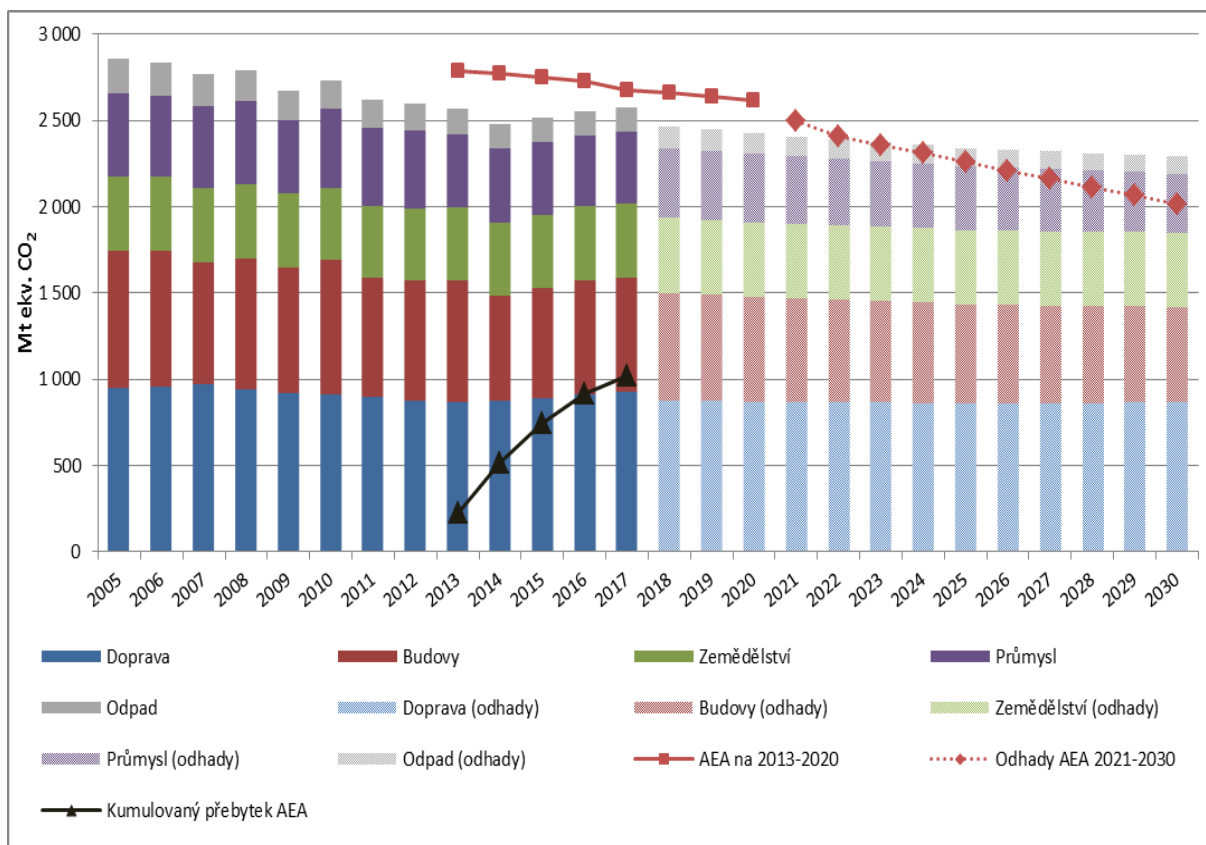
3.1 Vývoj emisí na úrovni EU

Emise, na které se vztahovalo rozhodnutí o sdílení, byly v roce 2017 o 11 % nižší než v roce 2005. EU tedy o 4 procentní body přesáhlo svůj průběžný cíl 7% snížení. Od zavedení systému v roce 2013 byly celounijní emise každý rok výrazně nižší než celkový strop. Tato situace vedla ke kumulovanému přebytku ročních emisních přidělů o přibližně 1 023 Mt ekv. CO₂ v období 2013–2017, což představuje zhruba 35 % emisí v roce 2005.

⁹ 24 % ve 12 měsících se rovná 16 % v osmi měsících.

¹⁰ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 406/2009/ES ze dne 23. dubna 2009 o úsilí členských států snížit emise skleníkových plynů, aby byly splněny závazky Společenství v oblasti snížení emisí skleníkových plynů do roku 2020 (Úř. věst. L 140, 5.6.2009, s. 136).

¹¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 ze dne 30. května 2018 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 pro potřeby odolné energetické unie a za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 (Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 26).

Obrázek 4: Emise zahrnuté do oblasti působnosti právních předpisů o sdílení úsilí pro období 2005–2030 a roční emisní přiděly (Mt ekv. CO₂)¹²

Podle vnitrostátních odhadů založených na stávajících opatřeních by měly být emise v roce 2020 o 16 % nižší než v roce 2005, což je lepší než cíl stanovený pro rok 2020 jako 10% snížení. Dále se odhaduje, že v roce 2030 budou emise o 21 % nižší než v roce 2005. Pro dosažení cíle 30% snížení emisí v roce 2030 oproti úrovni z roku 2005 tedy budou nutná dodatečná opatření.

Z předběžných údajů za rok 2017 vyplývá, že emise, na něž se vztahuje rozhodnutí o sdílení úsilí, se mezi roky 2016 a 2017 třetím po sobě jdoucím rokem zvýšily (o 0,8 %). Od roku 2013, kdy rozhodnutí o sdílení úsilí nabylo účinnosti, se emise z dopravy zvýšily o 7 % a emise ze zemědělství o 2 %, zatímco emise z ostatních odvětví se snížily.

Emise z dopravy, na které se vztahovalo rozhodnutí o sdílení úsilí, byly v roce 2017 poněkud nižší než v roce 2005. Emise ze silniční dopravy se zvyšovaly, protože poptávka po mobilitě rostla od devadesátých let až do roku 2007. Po několika letech poklesu se emise z dopravy od roku 2014 opět zvyšují. Na základě stávajících politik se do roku 2030 předpokládá pouze nepatrný pokles. Komise s ohledem na tyto trendy navrhla pro toto odvětví soubor cílených regulačních opatření (viz oddíl 5.1). Emise z dopravy představují 36 % emisí, na něž se vztahuje rozhodnutí o sdílení úsilí.

¹² Odvětví, které je zde shrnuto jako „průmysl“, agreguje emise zahrnuté do rozhodnutí o sdílení úsilí, které pocházejí z dodávek energie, výroby a využívání výrobků, jedná se tedy o kategorie zdrojů inventury 1.A1., 1.A.2, 1.B, 1.C a 2.

Emise z **využívání energie v budovách** vykazují určité meziroční variace kvůli změnám v poptávce po vytápění souvisejícím s počasím. V roce 2017 však bylo o 16 % nižší než v roce 2005 a tento sestupný trend by měl podle odhadů pokračovat i v období do roku 2030.

Emise ze **zemědělství** byly v roce 2017 na podobné úrovni jako v roce 2005 a očekává se, že při zachování stávajících politik zůstanou v období do roku 2030 stabilní.

Emise z **nakládání s odpady** se mezi lety 2005 a 2017 snížily o 32 % a tento prudký pokles má dále pokračovat.

Emise z **průmyslu a dalších odvětví**, na něž se vztahuje rozhodnutí o sdílení úsilí, byly v roce 2017 o 12 % nižší než v roce 2005 a předpokládá se, že budou dále klesat.

Emise **metanu** trvale klesají. V roce 2016 byly o 38 % nižší než v roce 1990, částečně díky stávajícím politikám EU, především v oblasti společné zemědělské politiky a nakládání s odpady. Emise metanu ze zemědělství (polovina všech emisí metanu pochází z hospodářských zvířat) se od roku 1990 snížily o 22 % a emise metanu z nakládání s odpady o 45 %. Nové právní předpisy o odpadech přijaté v květnu 2018¹³ povedou k dalšímu snížení emisí z nakládání s odpady, protože zavádějí ambiciózní cíle a omezení týkající se skládkování i povinný oddělený sběr biologického odpadu.

Nižší úrovně těžby uhlí a potěžebních činností souvisejících s výrobou energie vedly od roku 1990 k 56 % snížení emisí metanu z výroby energie.

Na druhou stranu emise fluorovaných skleníkových plynů v EU (**fluorované plyny**) vzrostly od roku 1990 do roku 2016 o 69 %. Je to dáno zvýšeným užíváním hydrofluoruhlodíků (HFC), které se používají především jako náhrada za látky poškozující ozonovou vrstvu. HFC se používají v různých odvětvích a aplikacích, například jako chladiva v chladicích a klimatizačních zařízeních a tepelných čerpadlech, jako pěnicí činidla pro pěny, jako rozpouštědla a v hasicích přístrojích a aerosolech.

Zatímco emise jiných fluorovaných plynů (PFC a SF₆) se od roku 1990 snížily, fluorované plyny stále představují 2,7 % všech emisí skleníkových plynů v EU. EU přijala kroky ke snížení emisí fluorovaných plynů prostřednictvím nařízení o těchto plynech (viz oddíl 5.4).

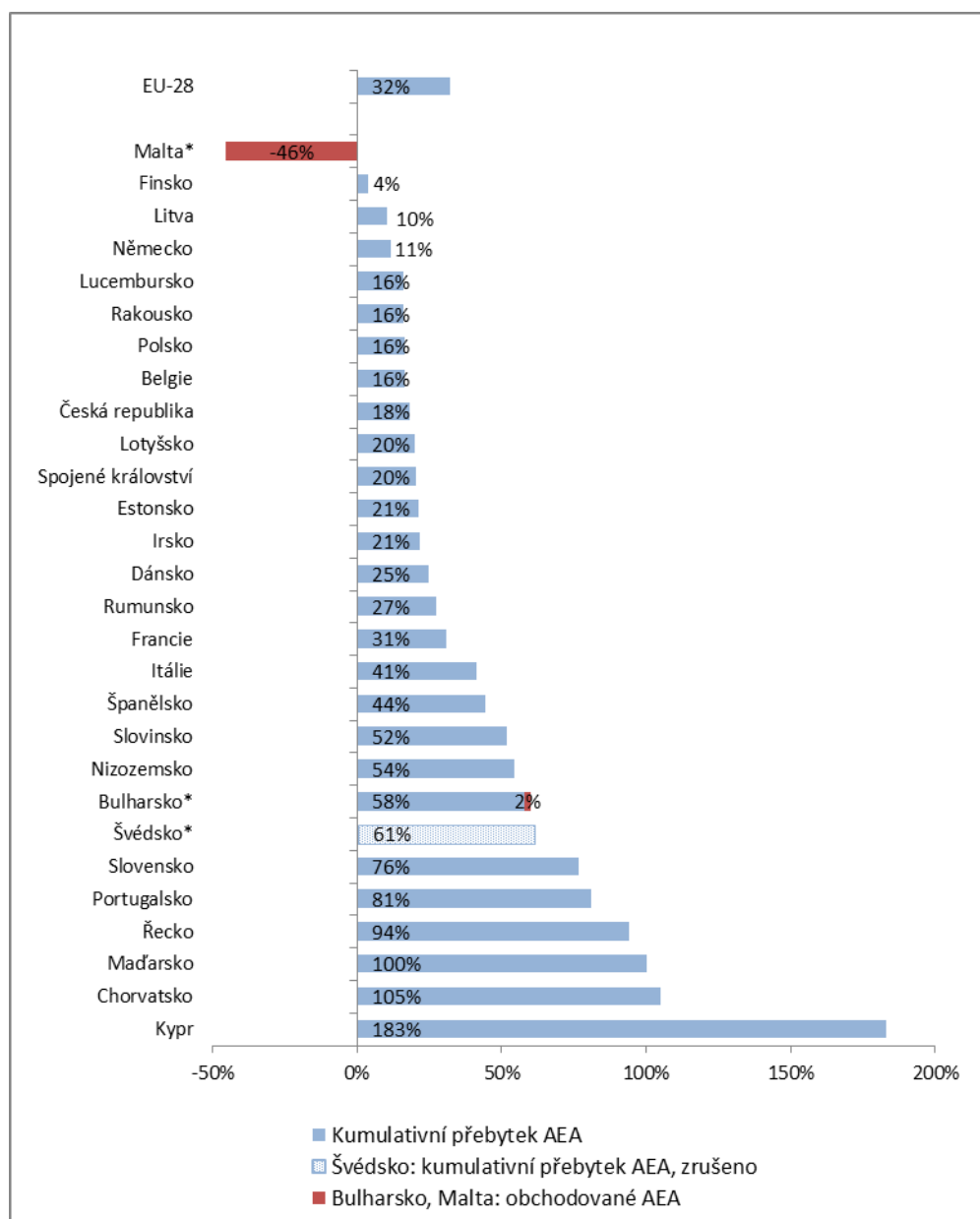
3.2 Plnění povinností plynoucích z rozhodnutí o sdílení úsilí členskými státy

Všech 28 členských států splnilo v letech 2013–2015 své povinnosti plynoucí z rozhodnutí o sdílení úsilí. **Malta** v každém dotčeném roce překročila své roční emisní přiděly, avšak deficit pokryla nákupem ročních emisních přidělů od Bulharska. **Švédsko** nevyužilo svého plného přidělu a zrušilo přebytekové části svých ročních emisních přidělů k posílení environmentální integrity systému jako celku. Všechny ostatní členské státy započítaly přebytek svých přidělů pro využití v pozdějších letech. K dodržování povinností plynoucích z rozhodnutí o sdílení úsilí nebyly použity žádné mezinárodní kredity z mechanismu čistého rozvoje nebo společného provádění.

¹³ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3846_cs.htm

Cyklus plnění povinností pro rok 2016 probíhá. **Malta, Finsko, Polsko, Irsko, Německo a Belgie** překročily své roční emisní přiděly a budou muset pro splnění svých povinností využít mechanismů flexibility. V případě Belgie, Finska, Německa, Irska a Polska tomu tak bylo poprvé a mohou využít přebytky ročních emisních přidělů započítané z předchozích let. Malta překračuje své roční emisní přiděly každý rok od roku 2013 a bude si muset opět nakoupit přiděly nebo kredity z mezinárodních projektů.

Kumulativní přebytek ročních emisních přidělů na jednotlivé členské státy v období 2013–2016 je znázorněn na obrázku 5.

Obrázek 5 Kumulativní přebytek ročních emisních přidělů vyjádřený jako procentuální poměr k emisím z roku 2005, 2013–2016

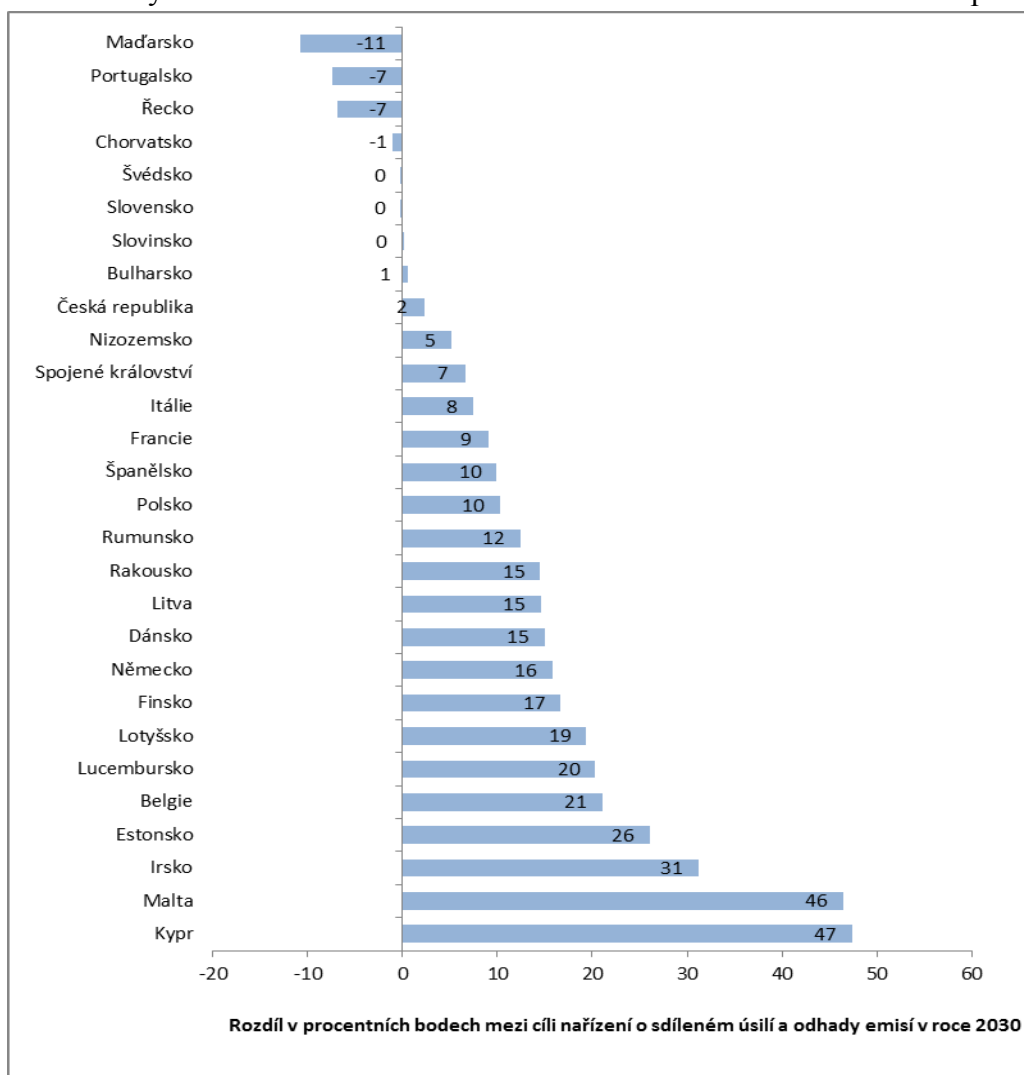
Předběžné údaje za rok 2017 ukazují, že emise většiny členských států byly nižší než jejich roční přiděly. V devíti případech (**Řecko, Slovensko, Chorvatsko, Rumunsko, Maďarsko,**

Portugalsko, Švédsko, Nizozemsko a Slovinsko) byly emise nižší o deset procentních bodů nebo ještě více¹⁴.

Odhaduje se, že **Malta, Německo, Irsko, Rakousko, Kypr, Polsko a Finsko** své roční emisní přiděly překročily, stejně jako Bulharsko, Estonsko a Litva, ale o méně než 1 procentní bod (podle předběžných údajů).

3.3 Vývoj do roku 2020 a do roku 2030

Nové nařízení o správě energetické unie (viz oddíl 5.3) vyžaduje, aby členské státy vypracovaly národní energetické a klimatické plány, v nichž vymezí své politiky a svá opatření pro období do roku 2030. Tři členské státy (Maďarsko, Portugalsko a Řecko) odhadují, že na základě stávajících opatření dosáhnout ještě lepších výsledků, než jsou cíle stanovené pro rok 2030, a pět dalších států se k dosažení svých cílů blíží. Znamená to, že většina ostatních bude muset své úsilí zvýšit. Na obrázku 6 je znázorněn rozdíl mezi odhadovanými emisemi a cíli nařízení o sdílení úsilí pro rok 2030.

¹⁴ Procentní body představují rozdíl mezi emisemi a ročními emisními přiděly vyjádřený jako procentuální změna na základě emisí z roku 2005.

**Obrázek 6 Mezery mezi cíli nařízení pro rok 2030 a odhadovanými emisemi (procentní body)¹⁵.
(Negativní hodnoty označují přesazení cílů, pozitivní hodnoty schodek).**

Očekává se, že většina členských států splní cíle pro rok 2020, které jsou stanovené v nařízení o sdílení úsilí, ale osmi státům se to (podle národních odhadů) nepodaří. **Irsko** odhaduje, že svůj cíl pravděpodobně nesplní o 20 procentních bodů, zatímco **Kypr** pravděpodobně nesplní svůj cíl o 12 procentních bodů a **Malta** o 11. Je možné, že **Belgie, Německo, Lucembursko, Rakousko a Finsko** své cíle také nesplní, ale o nižší procento.

Kypr odhaduje, že pravděpodobně nesplní cíle pro roky 2020 a 2030 o vysoké procento. Jak je uvedeno na obrázku 6, Kypr odhaduje, že se stávajícími opatřeními nesplní svůj cíl pro rok 2030 o 47 procentních bodů. Kypr však také odhaduje, že s dodatečnými opatřeními lze tuto mezeru snížit na 17 procentních bodů. Zvláštní význam mají emise z dopravy, protože stoupají.

Rovněž **Malta** uvedla, že obou cílů pravděpodobně nedosáhne o vysoké procento. Kromě rostoucích emisí ze silniční dopravy se prudce zvýšily emise hydrofluoruhlodíků, zejména kvůli zvýšené poptávce po klimatizaci. V květnu 2018 byla Malta v rámci ročního cyklu ekonomické koordinace evropského semestru vyzvána, aby stanovila cíle a provedla opatření, která by do roku 2025 podstatně snížila přetížení v dopravě a emise skleníkových plynů z dopravy, a umožnila pravidelné sledování pokroku.

Irsko uvedlo, že podle odhadů nesplní na základě stávajících opatření svůj cíl pro rok 2020 ani svůj cíl pro rok 2030. Má k dispozici zápočet přebytků svých přidělů z období 2013–2015, ovšem neočekává se, že tímto zápočtem bude moci pokrýt schodek v období 2016–2020. Výrazně se zvýšily především emise z dopravy a odhaduje se, že tento nárůst bude pokračovat až do roku 2025. V rámci evropského semestru v roce 2018 bylo doporučeno, aby Irsko zajistilo účinné provádění vnitrostátního plánu rozvoje, mimo jiné pokud jde o čistou energii, dopravu a bydlení.

Rovněž **Belgie** a **Lucembursko** uvedly, že podle odhadů vycházejících ze stávajících opatření nesplní ani jeden z výše uvedených cílů. V rámci evropského semestru bylo doporučeno, aby Belgie investovala do nové nebo stávající dopravní infrastruktury a zlepšila pobídky k využívání hromadné a nízkoemisní dopravy.

V případě Lucemburska pochází přibližně polovina emisí skleníkových plynů ze silniční dopravy. V rámci evropského semestru bylo zdůrazněno, že lucemburské daně z pohonných hmot patří mezi nejnižší v EU a že nejnaléhavější výzvou je dokončení a modernizace železniční infrastruktury.

Rovněž **Estonsko, Lotyšsko, Finsko, Německo, Dánsko, Litva, Rakousko, Rumunsko, Polsko a Španělsko** uvedly, že podle odhadů založených na stávajících opatřeních nesplní své cíle pro rok 2030 o více než 10 procentních bodů. Očekává se, že všechny členské státy, které odhadly, že cíle pro rok 2030 nesplní, vypracují své vnitrostátní energetické a

¹⁵ Cíle nařízení o sdílení úsilí a odhadované emise vyjádřené jako procentuální změna na základě emisí z roku 2005.

klimatické plány (podle nařízení o správě energetické unie), jejichž prostřednictvím budou usilovat o splnění svých povinností, zejména zavedením nových nebo posílených politik a opatření.

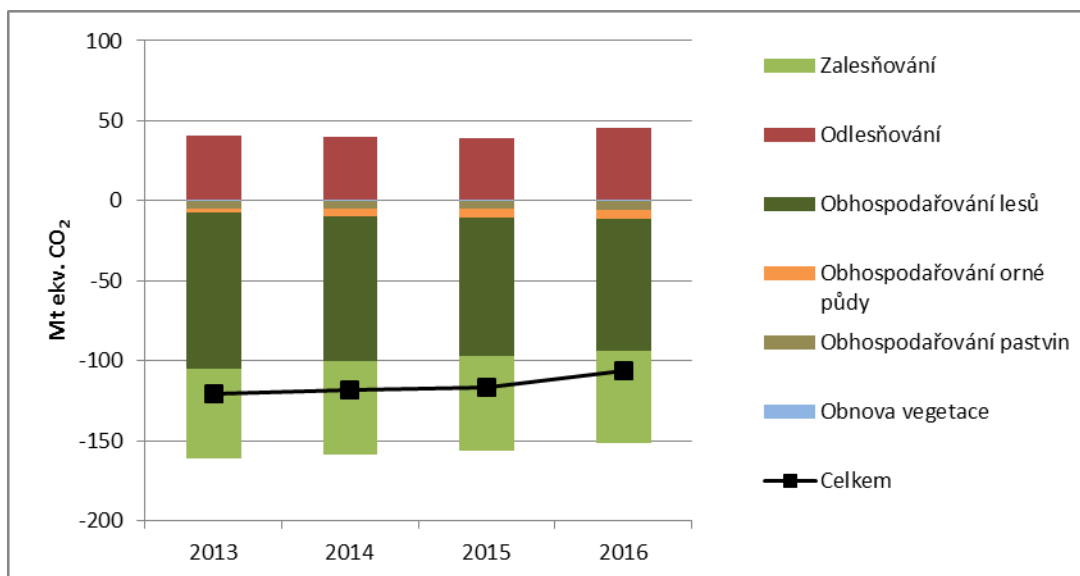
4 Využívání půdy, změny ve využívání půdy a lesnictví

V květnu 2018 přijala EU **nařízení o využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví** (nařízení o LULUCF)¹⁶, které začleňuje emise a pohlcování emisí z půdy do klimatického a energetického rámce na období do roku 2030. To je v souladu s Pařížskou dohodou, která poukazuje na kritickou úlohu využívání půdy při dosahování dlouhodobých cílů v oblasti zmírňování změny klimatu.

Nařízení o LULUCF stanoví závazek EU na období 2021–2030, který by měl vést k nulovým čistým emisím v oblasti působnosti nařízení. Oblast působnosti nařízení zahrnuje všechny obhospodařované pozemky, včetně lesů, orné půdy, pastvin a (do roku 2026) mokřadů. Nařízení zjednodušuje a aktualizuje metodiku započítávání podle Kjótského protokolu a rozhodnutí č. 529/2013/EU. Zavádí také nový správní postup EU pro sledování způsobu, kterým členské státy vypočítávají emise a pohlcení z lesního hospodářství.

V současné době půdy EU ukládají více emisí, než vydávají, a nařízení o LULUCF se zaměřuje na vytváření pobídek, které by tuto situaci měly přinejmenším zachovat. Požaduje, aby každý členský stát zajistil, že započtené emise z využívání půdy budou zcela kompenzovány rovnocenným pohlcením CO₂ z atmosféry prostřednictvím opatření v této oblasti. Toto „pravidlo nulového pasivního zůstatku“ znamená, že členské státy musejí kompenzovat emise z odlesňování například ekvivalentními propady uhlíku v důsledku zalesňování nebo zlepšení udržitelného řízení stávajících lesů. Pravidla poskytují členským státům určitou flexibilitu, např. pokud má členský stát čistá pohlcení z využívání půdy a lesnictví, může tato množství převést jiným členským státům, aby jim pomohl s dodržením „pravidla nulového pasivního zůstatku“. Členské státy mohou obdobně vyrovnat případný schodek v odvětví LULUCF ročními emisními přiděly, které obdrží na základě nařízení o sdílení úsilí.

¹⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/841 o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 a rozhodnutí č. 529/2013/EU (Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 1).

Obrázek 7 Předběžně započítané emise a pohlcení související s činnostmi vykazovanými podle Kjótského protokolu ve druhém kontrolním období, EU-28 (Kredity pro obhospodařování lesů jsou limitovány a prezentovány jako roční průměry, pokud celkové kredity pro obhospodařování lesů v uvažovaném období překračují simulovaný limit pro totéž období).

Členské státy již tento závazek částečně přijaly individuálně pro druhé kontrolní období v rámci Kjótského protokolu (2013–2020). „**Vykázaná množství**“, tedy množství, která EU vykázala podle protokolu na období 2013–2016 (tedy celkové emise a pohlcení související s každou činností), vytvářejí průměrný roční propad ve výši -384,4 Mt ekv. CO₂. „**Započítané debity a kredity**“ EU související s jednotlivými činnostmi za totéž období vytvářejí průměrný propad -115,7 Mt ekv. CO₂.¹⁷ Vykázaná čistá pohlcení klesla z -394,4 na -366,4 Mt ekv. CO₂ a započítané čisté kredity klesly z -120,9 na -106,5 Mt ekv. CO₂. Tato množství uvedená pro EU zahrnují „volitelné činnosti“ v rámci Kjótského protokolu: sedm členských států si zvolilo obhospodařování orné půdy, šest členských států obhospodařování pastvin, jeden členský stát si zvolil obnovu vegetace a jeden vysoušení a zavodňování mokřadů, ale musí ještě poskytnout vyčíslení.

Inventury skleníkových plynů a jejich započítávání na úrovni členských států vykazují jasné vzorce, přestože údaje jsou předběžné a budou na konci účetního období v roce 2020 upraveny podle pravidel pro LULUCF. Dánsko a Irsko mají čisté vykázané emise, zejména v důsledku vysokých emisí z obhospodařování orné půdy (Dánsko) a obhospodařování pastvin (Irsko). Podle účetních pravidel pro druhé kontrolní období Kjótského protokolu vykazují Belgie, Bulharsko, Kypr, Finsko, Lotyšsko a Nizozemsko v tomto předběžném účetním období čisté debity. Chorvatsko, Estonsko, Německo a Litva vykazují rostoucí kredity, zatímco u Řecka a Portugalska dochází ke snižování. V případě Belgie, Bulharska a Finska debity klesají. Rakousko, Nizozemsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko nevykazují žádné zvláštní trendy. Ke zvrácení trendu, kdy kredity nejprve rostly a pak klesaly, došlo v případě Dánska, Francie, Maďarska, Itálie, Španělska a Spojeného království. Irsko a Lucembursko vykazovaly nejprve snižující se a poté zvyšující se trend kreditů. Ostatní země mají

¹⁷ Rozdíly mezi „vykázanými“ emisemi a pohlceními a započítanými debity a kredity podle Kjótského protokolu je vysvětlen v pracovním dokumentu útvarů Komise připojeném k této zprávě.

variabilnější účetní výsledky pravděpodobně pod vlivem soustavného vývoje (případně i prováděním) účetních metod Kjótského protokolu¹⁸.

Přestože na úrovni EU lze rozpoznat určité generické faktory nebo trendy, například pokračující snižování obsahu uhlíků v obhospodařované půdě, v podstatě teprve nyní se inventury a účty začínají využívat ke zkoumání příčinných vazeb s politikami v oblasti LULUCF navrženými na začátku období. Na základě přezkumu systémů a odhadů, který probíhá podle rozhodnutí č. 529/2013, bude nutné aktualizovat především některé metody odhadů.

5 Zdokonalování legislativy EU

EU přijala v posledních letech několik legislativních opatření, která pomohou snížit její emise skleníkových plynů. Kromě revize systému pro obchodování s emisemi, nového nařízení o sdílení úsilí a nového nařízení o LULUCF (viz oddíly 2 až 4) došlo k významnému vývoji v oblasti silniční dopravy, energetiky a správy energetické unie.

5.1 Silniční doprava

Komise přijala v posledních dvou letech tři ucelené balíčky opatření týkajících se mobility, které byly zaměřeny především na snížení emisí ze silniční dopravy a provádění evropské strategie pro nízkoemisní mobilitu¹⁹.

Komise předložila legislativní návrh stanovující nové emisní normy CO₂ pro **osobní automobily a dodávky**²⁰ v EU na období po roce 2020. Do roku 2025 budou muset být průměrné emise z nových osobních automobilů a dodávek o 15 % nižší než v roce 2021 a v roce 2030 o 30 % nižší.

Komise rovněž navrhla vůbec první normy pro emise CO₂ z nových **nákladních automobilů**²¹, které budou muset být do roku 2025 v průměru o 15 % nižší než v roce 2019. Pro rok 2030 navrhla orientační cíl minimálně 30% snížení oproti úrovním z roku 2019. Tato iniciativa doplňuje nejnovější nařízení o sledování a vykazování emisí CO₂ a spotřeby paliva u nových těžkých vozidel.

Komise kromě toho předložila ucelený akční plán v oblasti **baterií**, který umožní vytvořit v Evropě konkurenceschopný a udržitelný „ekosystém“ baterií²², a akční plán pro zavedení transevropské **infrastruktury pro alternativní paliva**²³.

¹⁸ Vykazované emise a pohlcení a zaúčtované debity a kredity z LULUCF pro jednotlivé členské státy jsou uvedeny v pracovním dokumentu útvarů Komise (přehledy podle jednotlivých států).

¹⁹ https://ec.europa.eu/transport/themes/strategies/news/2016-07-20-decarbonisation_cs

²⁰ https://ec.europa.eu/clima/policies/transport/vehicles/proposal_en

²¹ https://ec.europa.eu/clima/policies/transport/vehicles/heavy_en

²² https://ec.europa.eu/transport/modes/road/news/2018-05-17-europe-on-the-move-3_en

²³ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1053_cs.htm

Komise také navrhla **přezkum tří směrnic**:

- směrnice o evropské silniční známce (euroviněťe)²⁴ na podporu inteligentnějšího vybírání poplatků za silniční infrastrukturu;
- směrnice o čistých vozidlech²⁵ na podporu řešení podporujících čistou mobilitu při zadávání veřejných zakázek a
- směrnice o kombinované přepravě²⁶ na podporu kombinovaného využívání různých druhů dopravy (např. nákladních automobilů a vlaků) při přepravě nákladů.

5.2 Energetická účinnost a energie z obnovitelných zdrojů

V červnu 2018 dospěly Rada, Evropský parlament a Komise k prozatímní dohodě o:

- **směrnici o energetické účinnosti** — tato směrnice stanoví nový cíl 32,5% energetické účinnosti pro EU v roce 2030, s doložkou o úpravě směrem nahoru do roku 2023. Prodlužuje rovněž roční povinnost úspory energie na období po roce 2020 a dále
- **směrnici o obnovitelných zdrojích energie** — tato směrnice stanoví nový, závazný cíl v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, a to 32 % pro rok 2030, včetně doložky o úpravě cílové úrovně EU směrem nahoru v roce 2023. Zlepšuje také koncepci a stabilitu režimů podpory pro obnovitelné zdroje energie, skutečně zjednodušuje a snižuje administrativní postupy, zvyšuje úroveň ambicí pro odvětví dopravy a vytápění/klimatizaci a zahrnuje nová kritéria udržitelnosti pro lesní biomasu, aby v EU omezila riziko využívání neudržitelných vstupních surovin pro výrobu energie.

Revidovaná **směrnice o energetické náročnosti budov**, která byla přijata v květnu 2018, zahrnuje opatření, která urychlí míru renovací budov směrem k energeticky účinnějším systémům a zlepší energetickou náročnost nových budov díky jejich inteligentnějšímu fungování.

5.3 Správa energetické unie

Rovněž v červnu 2018 dosáhly Rada, Evropský parlament a Komise prozatímní dohody o nařízení o správě energetické unie. Nový systém správy pomůže zajistit, aby EU a členské státy dosáhly svých cílů pro rok 2030 v oblasti snížení emisí skleníkových plynů, obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti.

Členské státy připraví vnitrostátní energetické a klimatické plány pro období 2021–2030 a budou, obvykle každé dva roky, podávat zprávu o pokroku dosaženém při provádění svých plánů, zatímco Komise bude sledovat pokrok EU jako celku. EU a členské státy rovněž připraví dlouhodobé strategie na období nejméně 30 let počínaje rokem 2020.

²⁴ https://ec.europa.eu/transport/modes/road/news/2017-05-31-europe-on-the-move_cs

²⁵ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-4242_cs.htm

²⁶ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-4242_cs.htm

Nařízení začlení stávající mechanismus EU pro monitorování a vykazování v oblasti klimatu a aktualizuje jej v souladu s požadavky na transparentnost stanovené Pařížskou dohodou.

5.4 Nařízení o fluorovaných plynech

Nařízení o fluorovaných skleníkových plynech²⁷ upravuje postupné celounijní ukončování používání hydrofluoruhlodíků od roku 2015 a další opatření zaměřená na emise fluorovaných plynů s cílem snížit emise do roku 2030 přibližně o 80 % ve srovnání s rokem 2014.

Údaje, které byly vykazány pro rok 2016 na základě tohoto nařízení, ukázaly, že nabídka fluorovaných plynů se snížila o 2 % z hlediska dopadu na klima (v ekvivalentech CO₂), avšak zvýšila se o 2 % z hlediska množství. Cíl stanovený v rámci ukončování používání hydrofluoruhlodíků pro maximální povolitelnou nabídku byl překonán o 4 %²⁸. Odráží to posun směrem k plynům s nižším potenciálem globálního oteplování a ukazuje, že nařízení účinně působí na snižování emisí fluorovaných plynů.

Pokud jde o provádění nařízení, Komise v roce 2017 přijala zprávy, v nichž vyhodnotila požadavek vyhnout se hydrofluoruhlodíkům s vysokým dopadem na globální oteplování v některých komerčních chladicích systémech, který je stanoven na rok 2022²⁹, a vyhodnotila metodu přidělování kvót pro období postupného ukončování³⁰.

5.5 Oběhové hospodářství

Přechod na oběhové hospodářství jasně přispívá ke snižování emisí CO₂. Jedno z nejnovějších opatření akčního plánu EU pro oběhové hospodářství³¹, jímž je strategie EU pro plasty v oběhovém hospodářství³², vytváří rámec pro zlepšení opětovného využívání a recyklace a zvýšení poptávky po recyklovaných plastech. Přispěje tak ke snížení emisí CO₂ z výroby plastů a spalování plastového odpadu.

Kromě toho může provádění nedávno přijatých právních předpisů přinést výrazné snížení emisí skleníkových plynů. Pomůže například řešit emise pocházející z potravinového odpadu, protože nové právní předpisy zahrnují vývoj metodiky k měření tohoto druhu odpadu.

²⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 517/2014 ze dne 16. dubna 2014 o fluorovaných skleníkových plynech a o zrušení nařízení (ES) č. 842/2006 (Úř. věst. L 150, 20.5.2014, s. 195).

²⁸ *Fluorované skleníkové plyny 2017 – údaje oznámené společnostmi o výrobě, dovozu, vývozu a likvidaci fluorovaných skleníkových plynů v Evropské unii, 2017– 2016*, Evropská agentura pro životní prostředí.

²⁹ COM(2017) 5230 final ze dne 4. srpna 2017.

³⁰ COM(2017) 377 final ze dne 13. července 2017.

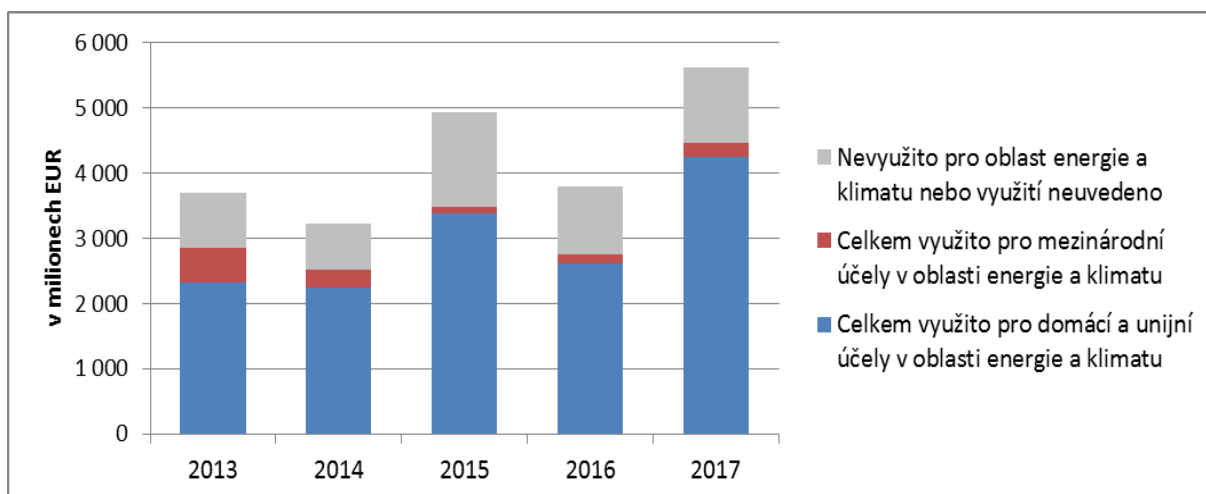
³¹ COM(2015) 614 final.

³² COM(2018) 28 final.

6 Financování opatření v oblasti klimatu

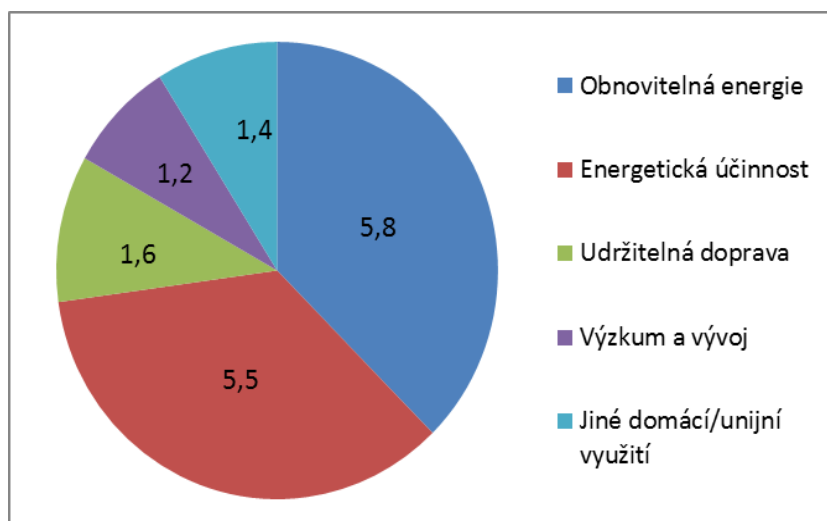
6.1 Příjmy z dražeb povolenek v rámci systému EU pro obchodování s povolenkami

V roce 2017 vydělaly členské státy na dražbách povolenek v systému EU ETS 5,6 miliardy EUR, což je o 1,8 miliardy více než v roce 2016. Přibližně 80 % příjmů z období 2013–2017 bylo využito pro účely v oblasti změny klimatu a energetiky, nebo se takové jejich využití plánuje. Členské státy uvedly, že většina příjmů bude použita pro vnitrostátní účely a pro účely související s EU.

Obrázek 8 Využití výnosů z dražeb povolenek v rámci systému ETS, 2013-2017 (v milionech EUR)

V případě výnosů, které byly využity vnitrostátně, byly nejvyšší částky vynaloženy na energii z obnovitelných zdrojů, energetickou účinnost a udržitelnou dopravu.

Obrázek 9 Domácí využití výnosů z dražeb povolenek v rámci systému ETS, 2013-2017 (v milionech EUR)

6.2 Program LIFE

Program LIFE je nástrojem EU pro financování opatření v oblasti životního prostředí a klimatu. Spolufinancuje projekty s evropskou přidanou hodnotou. Celkový rozpočet na financování projektů v letech 2014–2017 činí 1,1 miliardy EUR v rámci podprogramu pro životní prostředí a 0,36 miliardy EUR v rámci podprogramu pro oblast klimatu.

Opatření v oblasti klimatu v rámci programu LIFE podporují projekty v oblasti zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně i správy a informací v oblasti klimatu. Finanční prostředky byly přiděleny příjemcům ze dvaceti tří členských států, přičemž nejvíce prostředků obdržely Itálie a Španělsko.

V rámci projektu LIFE HEROTILE byly vyvinuty inovativní typy střešních krytín, které mohou zvýšit účinnost ventilací, které jsou instalovány pod nimi, a tak zlepšit energetickou výkonnost budov. Zámkové prvky na povrchu z terakoty umožňují přístup vzduchu, ale zabraňují prolínání dešťové vody.

Podle počasí může přidaná ventilace snížit množství energie potřebné k udržení chladného a příjemného prostředí v obytných prostorech především ve středomořském regionu, kde kvůli změně klimatu teploty stoupají do nových extrémů. Uhlíková stopa chlazení budov se snižuje o 50 % v porovnání se standardní špičatou střechou. Krytina bude brzy uvedena na trh.

Projekt získal prostřednictvím programu LIFE 1,4 milionu EUR z prostředků EU.

6.3 Program NER300

NER300 je jedním z největších světových programů pro financování demonstračních projektů zaměřených na výrobu energie za pomoci inovativních nízkouhlíkových technologií. Přibližně 39 projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a zachycování a ukládání uhlíku v 20 různých členských státech získalo 2,1 miliardy EUR financovaných prostřednictvím dražby 300 milionů povolenek v systému ETS.

Šest projektů je již v provozu a jedenáct dosáhlo fáze konečného investičního rozhodnutí. Zprovozněné projekty představují celkové investice ve výši 2,463 miliardy EUR oproti 260 milionům EUR poskytnutých z programu NER300. Produkuje 3,1 TWh ekvivalentu elektřiny z obnovitelných zdrojů ročně, což vede k ročním úsporám 1,3 Mt CO₂.

Po přezkumu směrnice o systému EU pro obchodování s emisemi bude zřízen inovační fond, který by měl podle plánů začít fungovat v roce 2020. Bude vycházet ze zkušeností získaných ze stávajícího programu NER300, avšak bude mít širší oblast působnosti.

Nordsee One je projekt zaměřený na větrnou energii o výkonu 332 MW, který byl vybudován v období od prosince 2015 do prosince 2017. Je to jeden z prvních projektů, v němž se podařilo zprovoznit větrnou turbínu o výkonu 6 MW na obřím základu tvořeném jednou pilotou. Turbíny jsou vybaveny různými inovativními prvky, včetně silnějších ložisek a lopatek určených k lepšímu využití větru, a tedy i zvýšení produkce energie. Cílem projektu je dodávat energii přibližně 400 000 domácnostem po dobu nejméně 25 let.

Projekt obdržel z programu NER300 70 milionů EUR.

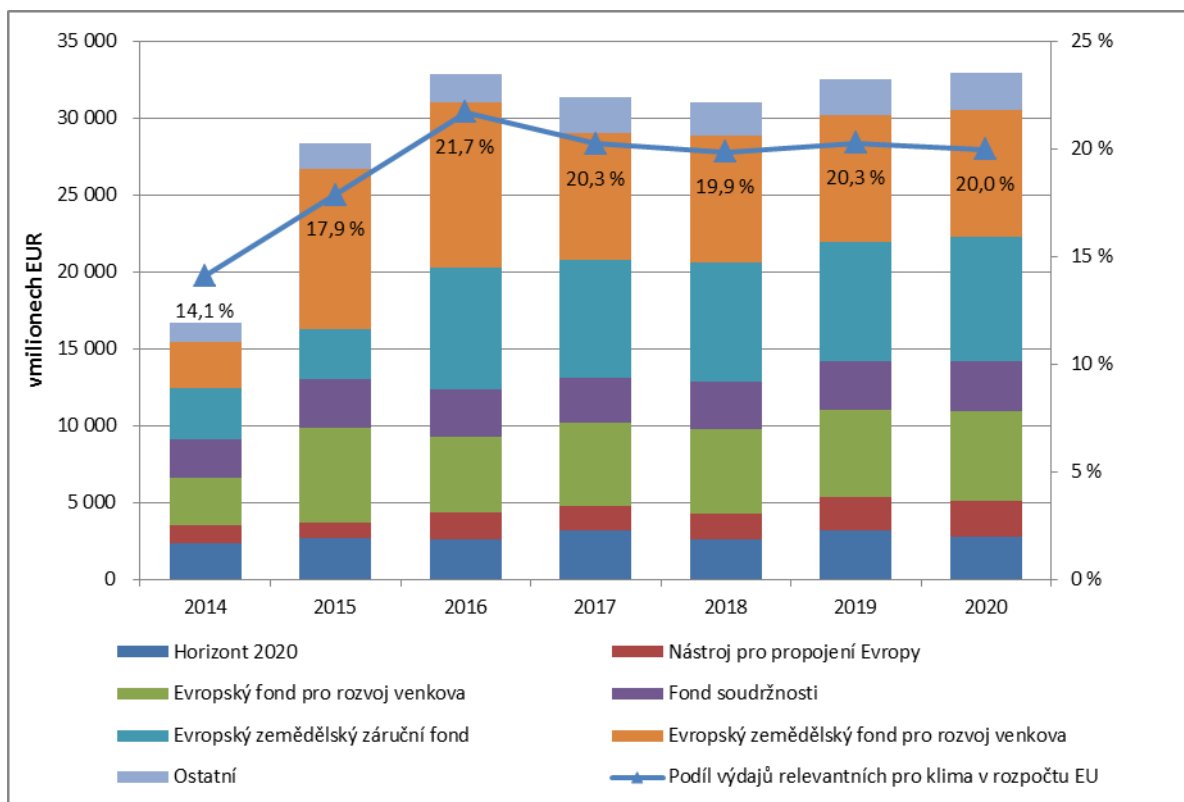
6.4 Začleňování politik v oblasti klimatu do rozpočtu EU

EU se zavázala vynaložit na výdaje související s klimatem v období 2014–2020 v průměru nejméně 20 % svého rozpočtu. Poslední dostupné údaje ukazují, že takové výdaje představovaly v roce 2017 20,1 % rozpočtu³³. Podle rozpočtového trendu by se v současném víceletém finančním rámci na tyto účely vynaložilo v průměru 206 miliard EUR (tedy 19,3 % rozpočtu).

Na základě tohoto úspěchu navrhla Komise dne 2. května 2018 ambicióznější cíl, podle něhož by v dalším víceletém rozpočtovém rámci (2021–2027) měly výdaje přispívající k dosažení cílů v oblasti klimatu představovat 25 % všech výdajů³⁴.

³³ SEC(2018) 250; http://ec.europa.eu/budget/biblio/documents/2019/2019_en.cfm

³⁴ https://ec.europa.eu/commission/publications/factsheets-long-term-budget-proposals_cs

Obrázek 10 Výdaje z rozpočtu EU související s klimatem, 2014–2020 (v milionech EUR).

7 Přizpůsobení se změně klimatu

Při provádění strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu, která byla přijata v roce 2013, aby členské státy připravila na současné a budoucí dopady změny klimatu, bylo dosaženo značného pokroku:

- ✓ dvacet pět členských států již přijalo vnitrostátní strategii přizpůsobování se změně klimatu³⁵;
- ✓ opatření v oblasti klimatu byla začleněna do finančních nástrojů EU a
- ✓ přizpůsobení je nyní rovněž plně začleněno do Paktu starostů a primátorů, což znamená, že se více než 1 000 evropských měst zavázalo zvýšit svou odolnost a 40 % měst s více než 150 000 obyvateli již přijalo plány přizpůsobení se změně klimatu.

Strategie byla podrobně vyhodnocena a ze závěrů hodnocení vyplývá, že zůstává vysoce relevantní a je zcela v souladu s politikami na jiných úrovních správy, i když je méně relevantní s ohledem na mezinárodní politiku. Kombinací kvalitativního a kvantitativního posouzení bylo zjištěno, že strategie je efektivní, i když je třeba udělat více při:

- provádění a sledování vnitrostátních strategií;
- podpoře místních akcí a přizpůsobování založeného na ekosystémech;

³⁵ Lotyšsko, Chorvatsko a Bulharsko na svých strategiích zatím ještě pracují.

- překlenování nově vznikajících mezer ve znalostech;
- dokončení začleňování do politik EU, a to i do snižování rizika katastrof, obchodní politiky, námořní politiky, politiky rybolovu a veřejného zdraví;
- řešení územních a sociálních rozdílů ve zranitelnosti vůči změně klimatu a
- zlepšování využití pojištění a finančních nástrojů v oblasti přizpůsobení.

Zdá se, že strategie je účinná, přináší správné náklady jen pro Komisi a přitom poskytuje jasnou přidanou hodnotu na úrovni EU.

Projekt LIFE@Urban Roofs podporuje developery a majitele budov při investování do opatření pro přizpůsobení se změně klimatu. Orgány místní samosprávy působí při tomto novém přístupu jako zprostředkovatelé a tvůrci motivace. Projekt propaguje multifunkční střechy, které jsou pro vlastníky budov přínosnější než tradiční zelené střechy. Nové střechy budou kombinovat několik typů infrastruktury: zelenou infrastrukturu (pro snížení efektu městského tepelného ostrova a na podporu biodiverzity), modrou (skladování vody), žlutou (výroba energie) a červenou (společenské využití).

Projekt získal prostřednictvím programu LIFE 3,3 milionu EUR z prostředků EU.

8 Mezinárodní spolupráce v oblasti klimatu

8.1 Globální opatření

V Pařížské dohodě přijaly země na období do roku 2030 závazky v oblasti zmírňování změny klimatu („vnitrostátně stanovené příspěvky“). Dosažení cílů vnitrostátně stanovených příspěvků³⁶ by vedlo k omezení globálních emisí na 51 Gt ekvivalentu CO₂ ročně (53 Gt ekvivalentu CO₂ bez propadů) již v roce 2025, což by vedlo k nárůstu teploty přibližně o 3 °C³⁷.

Zatímco EU stanovila své cíle pro rok 2030 v souladu s cílem omezení nárůstu teploty nejvýše na 2 °C a bude si pravděpodobně i nadále udržovat nejnižší intenzitu emisí

³⁶ Jsou zahrnuty podmíněné a bezpodmínečné závazky a plnění vnitrostátně stanovených příspěvků USA.

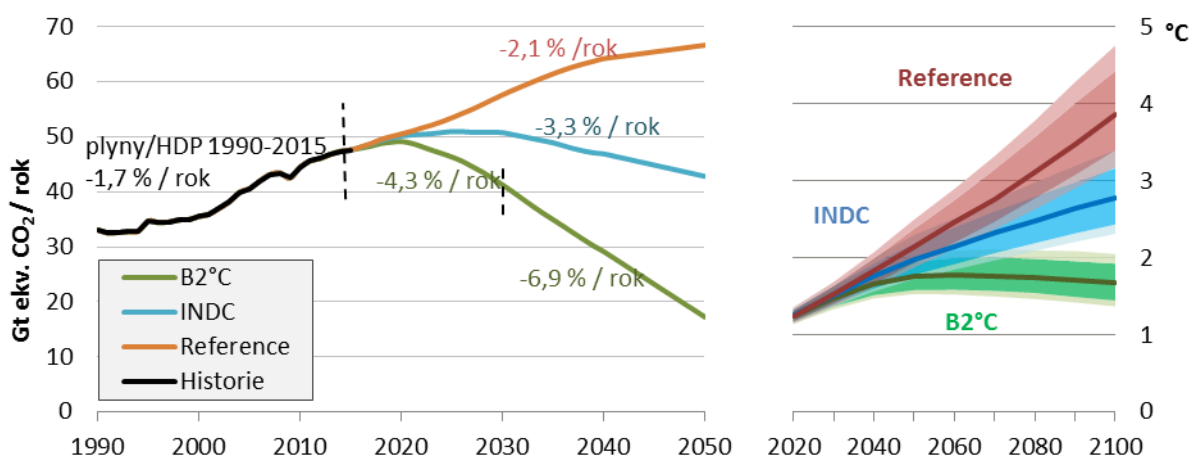
³⁷ Společné výzkumné středisko Evropské komise.

[http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC107944/kjna28798enn\(1\).pdf](http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC107944/kjna28798enn(1).pdf)

skleníkových plynů na HDP v zemích G20 do roku 2030³⁸, ostatní země, zejména ty, v nichž emise skleníkových plynů nadále rostou, budou muset rychleji snižovat emise uhlíku, aby se nárůst teploty skutečně omezil na méně než 2 °C (nebo 1,5 °C).

Prvním milníkem v boji proti změně klimatu je lhůta stanovená na rok 2020 pro splnění „závazků z Cancúnu“ (přijatých na konferenci o klimatu v Cancúnu v roce 2010). Podle zprávy UNEP o nedostatečném úsilí při snižování emisí za rok 2017, anglicky *Emissions gap report 2017*³⁹, jsou země skupiny G20 (které vytvářejí přibližně tři čtvrtiny celosvětových emisí skleníkových plynů) na cestě ke kolektivnímu dosažení střední úrovně těchto závazků. EU je na cestě ke splnění svého závazku bez jakýchkoli mezinárodních vyrovnání, spolu s Čínou, Indií a Japonskem. Podle většiny odhadů jsou na dobré cestě také Austrálie, Brazílie a Rusko.

Jednotlivé závazky představují velmi odlišné úrovně úsilí o zmírnění⁴⁰. Podle komparativnějšího měření byla EU hospodářstvím s nejnižší intenzitou emisí ze zemí skupiny G20 v roce 2012, kdy její emise představovaly 0,26 t CO₂ na 1 000 USD⁴¹.

Obrázek 11 Celosvětové emise (Gt ekvivalentu CO₂) a procentuální změna intenzity emisí na jednotku HDP (levá strana). Celosvětová průměrná změna teploty (pravá strana)⁴²

³⁸ Zpráva za rok 2016 o nedostatečném úsilí při snižování emisí (*Emission Gap Report 2016*). Souhrnná zpráva UNEP: <https://europa.eu/capacity4dev/unep/document/emissions-gap-report-2016-unep-synthesis-report>

³⁹ <https://wedocs.unep.org/handle/20.500.11822/22070>

⁴⁰ Cílem EU je 20% snížení oproti úrovním z roku 1990, cílem Japonska je 3,8% snížení oproti úrovním z roku 2005, závazek Číny zahrnuje 40–45% snížení intenzity CO₂ do roku 2020, zvýšení lesních zásob a zvýšení podílu nefosilních zdrojů v primární energetické spotřebě a závazek Indie zahrnuje 20–25% snížení intenzity emisí (mimo zemědělství) oproti roku 2005.

⁴¹ Emisní databáze pro globální výzkum atmosféry (EDGAR): <http://edgar.jrc.ec.europa.eu/overview.php?v=CO2andGHG1970-2016&dst=GHGgdp&sort=des9>

⁴² Analýza vycházela z orientačních vnitrostátně stanovených příspěvků, nyní vnitrostátně stanovených příspěvků. Zdroj: Kitous, A., Keramidis, K., Vandyck, T., Saveyn, B., Van Dingenen, R., Spadaro, J., Holland, M., Globální výhled pro oblast energetiky a klimatu 2017: Jak politiky v oblasti klimatu zlepšují kvalitu ovzduší – celosvětové energetické trendy a vedlejší výhody Pařížské dohody, EUR 28798 EN, Úřad pro úřední tisky Evropské unie, Lucemburk, 2017

8.2 Letectví

V červnu 2018 přijala Rada Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO) za podpory všech zastoupených členských států EU normy a doporučené postupy jako součást svého systému kompenzací a snižování emisí uhlíku v mezinárodním letectví (CORSIA). Cílem systému CORSIA je stabilizovat emise z mezinárodní letecké dopravy na úrovní roku 2020. Během prvních šesti let je účast dobrovolná. EU a její členské státy se nadále podílejí na práci ICAO vedoucí k plnému zprovoznění systému.

EU řeší od roku 2012 emise z letectví prostřednictvím systému EU pro obchodování s emisemi. S ohledem na výsledek jednání shromáždění ICAO v roce 2016 ve věci systému CORSIA se EU rozhodla prodloužit dočasné snížení rozsahu systému EU pro obchodování s emisemi v oblasti letectví do konce roku 2023⁴³ a připravit provádění celosvětového tržního opatření od roku 2021.

Emise provozovatelů letecké dopravy zahrnuté do systému obchodování s emisemi představovaly v roce 2017 64,2 Mt ekvivalentu CO₂. Podle srovnávacího výpočtu byly emise z letecké dopravy v roce 2017 o 4,5 % vyšší než v roce 2016. Výpočet zahrnuje více než 250 komerčních leteckých společností, které sídlily mimo EU, avšak provozovaly lety v rámci Evropského hospodářského prostoru.

Systém EU pro obchodování s emisemi v současnosti zahrnuje pouze lety v rámci EHP, takže celkový dopad letectví na globální klima, včetně jiných emisí než CO₂ nebo jiných dopadů, je podstatně vyšší než jen složka CO₂. Odhaduje se, že radiační účinky jiných plynů než CO₂ byly dva až čtyřikrát vyšší než účinky CO₂, což pro celkový dopad leteckých činností uvnitř EHP odpovídá rozmezí 120–250 milionů tun ekvivalentů CO₂⁴⁴. Nejsou přitom zohledněny dopady na cirrovou oblačnost, ovšem má se za to, že u letů na krátkou vzdálenost, což je společný rys letů uvnitř EHP, jsou tyto dopady nižší.

Celkové emise z letectví představovaly přibližně 4 % všech emisí skleníkových plynů v EU v roce 2017 a od roku 1990 se téměř zdvojnásobily. Většina emisí pochází z mezinárodní letecké dopravy (včetně letů uvnitř EHP).

8.3 Námořní politika

V dubnu 2018 schválila Mezinárodní námořní organizace (IMO) počáteční strategii ke snížení emisí skleníkových plynů z mezinárodní námořní dopravy. Tato strategie zahrnuje cíl minimálně 50% snížení do roku 2050 oproti úrovním z roku 2008 se záměrem dosáhnout plné dekarbonizace odvětví co nejdříve v tomto století. Obsahuje také úplný seznam možných opatření ke snížení emisí, včetně krátkodobých opatření. Zdá se však, že pro uskutečnění této strategie je ještě třeba přijmout akční plán.

⁴³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/2392 ze dne 13. prosince 2017, kterým se mění směrnice 2003/87/ES, aby dále platila stávající omezení rozsahu činností v oblasti letectví a aby se připravilo provádění celosvětového tržního opatření od roku 2021 (Úř. věst. L 350, 29.12.2017, s. 7).

⁴⁴ Směrnice 2008/101/EC, bod odůvodnění 19, na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32008L0101>

Na úrovni EU nabyly první závazky o monitorování a vykazování emisí z námořní dopravy na základě nařízení o monitorování, vykazování a ověřování emisí z námořní dopravy⁴⁵ účinnosti dne 31. srpna 2017, kdy bylo třeba dokončit plány monitorování a předat je ověřovatelům. Monitorování a vykazování emisí na základě plánů probíhá od ledna 2018. Komise v současné době pracuje na změně, kterou by nařízení přizpůsobila systému sběru údajů, na němž se IMO dohodla v roce 2017.

8.4 Propojení systému obchodování s emisemi se Švýcarskem

V listopadu 2017 podepsaly EU a Švýcarsko dohodu o propojení svých systémů obchodování s emisemi. Jedná se o první takovou dohodu mezi dvěma stranami Pařížské dohody. Strany si vymění své ratifikační listiny, jakmile budou splněny všechny podmínky pro propojení, a dohoda vstoupí v platnost dne 1. ledna následujícího roku.

8.5 Mezinárodní trhy s uhlíkem

EU se aktivně účastní jednání Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu o aspektech „pařížských pravidel“ souvisejících s mezinárodní spoluprací na trzích. Má trvalý zájem na zajištění provádění kvalitního souboru účetních pravidel a ambiciózního tržního mechanismu, aby se zabránilo narušení současného úsilí dvojitým započítáváním a aby se podpořila širší, ambicióznější opatření.

Komise zintenzivňuje spolupráci s čínskými orgány v oblasti obchodování s emisemi a trhů s uhlíkem, aby jim pomohla vytvořit dobře fungující vnitrostátní systém obchodování s emisemi. Pevným základem další spolupráce bude memorandum o porozumění podepsané na summitu EU Čína v červenci 2018. Nový projekt přispěje k vybudování kapacit pro obchodování s emisemi v Číně.

Komise rovněž podporuje rozvoj kvalitních nástrojů trhu s uhlíkem přístupem „zdola nahoru.“ V rámci florentského procesu se setkávají političtí činitelé (z Kalifornie, Kanady, Číny, EU a Nového Zélandu), představitelé vědecké obce a nevládních organizací, aby se od sebe vzájemně poučili a těsněji spolupracovali při budování robustních trhů s uhlíkem. Mezi další iniciativy v této oblasti patří Partnerství pro připravenost trhu (PMR) a Mezinárodní partnerství pro trh s uhlíkem (ICAP).

8.6 Dobrovolná opatření – Marrákešské partnerství pro globální opatření v oblasti klimatu

Jako odpověď na výzvu Pařížské dohody k zapojení nestátních subjektů (podniků, měst, občanů, mezinárodní občanské společnosti atd.) EU podporuje řadu stěžejních iniciativ, jako jsou například Mise inovací, Globální pakt starostů a primátorů v oblasti klimatu a energetiky (prostřednictvím regionálních paktů), desetiletý rámec programů pro udržitelnou spotřebu a výrobu (10 YFP /sít' One Planet), Partnerství pro činnosti v oblasti zelené ekonomiky (PAGE), partnerství v oblasti vnitrostátně stanovených závazků (NDC), Obnovitelná energie

⁴⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/757 ze dne 29. dubna 2015 o monitorování, vykazování a ověřování emisí oxidu uhličitého z námořní dopravy a o změně směrnice 2009/16/ES (Úř. věst. L 123, 19.5.2015, s. 55).

pro Afriku, 4/1000 pro zemědělství šetrné ke klimatu a InsuResilience (pojištění pro odolnost). V současnosti se vyvíjejí nástroje na systematické sledování, které mají měřit dopad těchto iniciativ na snižování emisí a zvyšování odolnosti. Celosvětově toto úsilí probíhá v rámci Marrákešského partnerství pro globální opatření v oblasti klimatu.

Ročenka celosvětových opatření v oblasti klimatu (Yearbook of Global Climate Action)⁴⁶ a Zpráva UNEP o nedostatečném úsilí při snižování emisí za rok 2017 ukazují, že globální opatření v oblasti klimatu by mohlo přinést další snížení emisí (v porovnání s vnitrostátně stanovenými příspěvky) ve výši 1,6–4 GT CO₂ ročně v roce 2020 s postupným zvýšením na 5–10 Gt CO₂ ročně v roce 2030, což by výrazně přispělo k vyrovnání situace. Roelfsma *et al.* (2017)⁴⁷ jen z hlediska nadnárodních iniciativ identifikují dodatečný globální dopad 1–3 Gt ekvivalentu CO₂ v roce 2030.

Evropa je jedním z nejrozvinutějších regionů, pokud jde o registrovaná nestátní opatření v oblasti klimatu: z iniciativ pro spolupráci registrovaných na platformě UNFCCC NAZCA („nestátní subjekty pro opatření v oblasti klimatu – online portál pro vizualizaci kolektivních opatření), je 54 % iniciativ evropských.

Pakt starostů a primátorů v Evropě je od roku 2017 členem Globálního Paktu starostů a primátorů v oblasti klimatu a energetiky, který spojuje dvě hlavní iniciativy měst a místních správců (Pakt starostů a primátorů a Dohodu starostů a primátorů), aby je podpořil při přechodu na nízkoemisní města odolná vůči změně klimatu, což rovněž přináší výhody pro ekonomiku jako celek a má globální dopad.

8.7 Podpora rozvojových zemí

EU a její členské státy jsou největšími poskytovateli oficiální rozvojové pomoci rozvojovým zemím na světě – v roce 2017 poskytly 75,74 miliardy EUR. Především podpora, kterou poskytují Evropská unie, Evropská investiční banka a členské státy, aby rozvojovým zemím pomohly v boji proti změně klimatu, se v nominálním vyjádření od roku 2013 téměř zdvojnásobila. EU a členské státy jsou největšími přispěvateli do Zeleného klimatického fondu s celkovými závazky ve výši 4,7 miliardy USD, které představují téměř polovinu z celkových závazků ve výši 10,3 miliardy USD přislíbených během získávání počátečních zdrojů.

V roce 2017 zahájily EU a Africká unie (AU) **partnerství EU a Afriky v oblasti výzkumu a inovací týkající se změny klimatu a udržitelné energie**, které se věnuje třem hlavním oblastem spolupráce: službám pro klima, obnovitelným zdrojům energie a energetické účinnosti.

EU financuje mnoho programů a iniciativ, které se zaměřují na přizpůsobení se změně klimatu a její zmírňování, zejména na potřeby nejzranitelnějších rozvojových zemí. Vývoj za minulý tok zahrnoval zahájení **externího investičního plánu** EU, který podporuje investice

⁴⁶ unfccc.int/tools/GCA_Yearbook/GCA_Yearbook2017.pdf

⁴⁷ <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2017.11.001>

v rozvojových zemích v Africe a v regionu sousedství EU a je přizpůsoben specifickým potřebám rozvojových zemí. **Iniciativa EU pro financování elektrifikace** (115 milionů EUR) má podpořit investice, které zvyšují a zlepšují přístup k moderním, dostupným a udržitelným energetickým službám.

Globální aliance pro boj proti změně klimatu + je stěžejní iniciativou EU v oblasti klimatu. Jednou z klíčových priorit je podpora formulování a provádění konkrétních, integrovaných odvětvových strategií pro přizpůsobení se změně klimatu a její zmírňování. V období 2015–2017 poskytla přibližně 100 milionů EUR, mimo jiné prostřednictvím programu pro více zemí pro tichomořské ostrovy, na podporu 13 zemí v úsilí o přizpůsobení se změně klimatu.

V roce 2018 zahájila EU nový program ve výši 20 milionů EUR na podporu svých **strategických partnerství** pro provádění Pařížské dohody v hlavních ekonomikách (zejména neevropských členů skupiny G20 a Íránu).